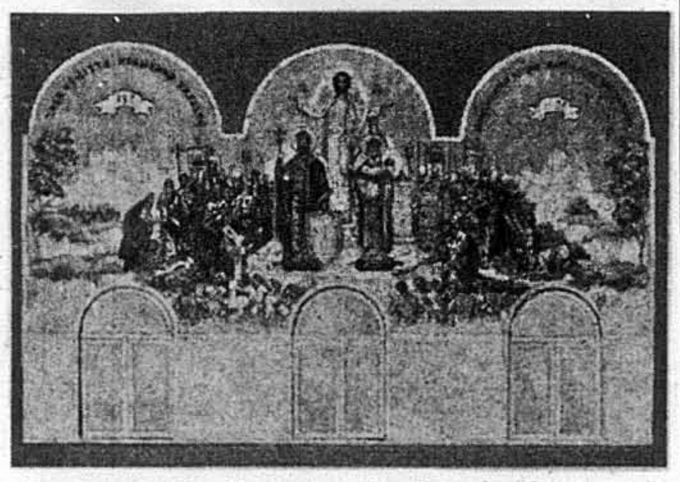
SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 47. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, MARCH 11, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 11-го БЕРЕЗНЯ 1988 Ч. 47. РІК XCV.

СОБОР СВ. ВОЛОДИМИРА В ПАРМІ ЗДВИГНЕ МОЗАЇКУ ХРИЩЕННЯ

Проєкт мозаїки Хрищення України, яка буде споруджена над дверми українського православного собору св. Володимра в Пармі.

Парма, Огайо. — Для відзначення Тисячоліття Хрищення України парафія українського православ ного собору св. Володимира здвигне величаву мозаїку хрищення над входом до храму. Мозаїка — 40 стіп широка, 15 стіп висока коштуватиме понад 100,000 дол. Проєкт склала та виготовляє Студія Маршоні у Кентоні, Огайо.

Під середньою аркою домінує воскресний Ісус Христос, який благословить святих Володимира та Ольгу. Під благословляючою рукою Господа стоїть покровитель храму князь Володимир Великий з хрестом та з тризубом на щиті. По правій стороні від князя стоїть блаженна Ольга з церквою в руках, як іконографічна ознака засновательки Цекви.

По лівій стороні, під бічною аркою, розташоване священство та єпископство, яке переводить таїнство Хрищення, монашество, яке просвітлювало народ та яке зберігало найкращі зразки української духовости, і церковний причет з хоругвами. Сидить при кінці образу монах-літописець Нестор, який записує до книжки події в 988 році.

По правій стороні зібраний народ: бояри, княжий двір, отроки та міщани. В Дніпрі, який пропливає через цілу картину стоїть нарід в одязі княжої доби.

Позаду видніються київські гори. Під лівою аркою — місто Київ та укріплення. Під правою аркою — церква св. Іллі, яка вже стояла від часу Ігоря та Ольги, і монастир, які репрезентують поширення християнства. Під бічними арками на тлі золота розпис слів: „Тисячоліття Хрищення України" в українській та англійській мовах із датами 988-1988.

Мозаїку ставлятимуть у вересні ц.р., а благословення та торжество Тисячоліття відбудеться у листопаді.

Парафіяльний комітет для відзначення Тисячоліття активно працює, видаючи інформативний листок щодва місяці, влаштовує доповіді під час Великого Посту після суботньої Вечірні. Відзначення 1000-ліття для молоді плянується на весну цього року.

Чикаґо широко плянує святкування Тисячоліття

Чикаґо (Л. Костелина). — В суботу, 27-го лютого ц.р. тут відбулися ширші громадські сходини з метою обзнайомлення громадян із запланованими святкуваннями Тисячоліття в Чикаґо. Сходини відбулися в Домі СУМ, а скликав їх створений тут Громадський Комітет Тисячоліття. На сходини були запрошені представники громадських і парафіяльних організацій та всі члени Громадського Комітету. На сходини також прибуло багато вільних громадян, що свідчить про заінтересування громади справою святкувань.

Сходини відкрив голова комітету Роман Мицик, а молитву провів о. Орест Підлипчак ЧСВВ. Шляхом інформації було створено і підкреслено, що ювілейні святкування в Чикаґо вже почалися. І так, в останньому тижні грудня відбулася пресова конференція з представниками англомовної та етнічної преси, метою якої був обмін думок між представниками преси й членами Громадського Комітету на тему Тисячоліття Християнства в Україні та про пляни відзначення цієї важливої історичної події в Чикаґо. Пресову конференцію організувала Референтура преси й інформації, яку очолює проф. Василь Маркусь, і про неї був відгук в місцевій пресі, зокрема в етнічній.

Наступною вдалою імпрезою була зустріч 19-го січня із губернатором стейту Джеймсом Тамсоном, під час якої була проголошена проклямація Українського Року 1000-літтяк Християнства для стейту Іллиной. Цю зустріч організувала Референтура зовнішних зв'язків, що її очолює д-р Юліян Куляс. Під час цієї зустрічі українська делеґація вручила губернаторові скульптуру „Святочні шати св. Володимира Великого", яка стане постійним експонатом в стейтовому будинку.

Останнього дня в січні відбулося відкриття дуже цікавої української мистецької виставки в Текстайл арт сентер, зорганізованої Т. Рейнарович та С. Семків. Виставка, що триватиме до 11-го березня, була подумана в першу чергу для англомовних відвідувачів і під цим оглядом вона є надзвичайно успішною і має обзнайомлюючу вартість.

Треба ще додати, що зорганізовані Відділом УККА цьогорічні святкування державницького акту з 22-го січня 1918 року, що відбулися 24-го січня, теж проходили в дусі святкувань ювілею Тисячоліття. На тих святкуваннях були присутні Владики Церков — Архиєпископ Константин, Єпископ Інокентій, пастор Олекса Гарбузюк та голова Громадського Комітету Р. Мицик, який в своїх словах на святі вимінив духову опіку ієрархії над ювілейними святкуваннями.

Інформації про надходячі імпрези подали на сходинах: д-р Ю. Куляс, проф. В. Маркусь, Ярослав Куляс, імпрезовий референт, Олена Матвіїшин, координатор комісій та проф. Мирослав Семчишин, перший заступник голови комітету. З інформації присутні довідалися про цілий ряд запланованих різних акцій, імпрез, конференцій, про концерт і бенкет, про видавничу діяльність, про прибрання україн ської околиці в час різних святкувань тощо.

Реасумуючи сказане на сходинах, календар імпрез в хронологічному порядку виглядає так:

- Наступна більша імпреза буде в половині травня; це буде виїзд шкільної молоді та громадянства до

(Закінчення на стор. 3)

РОЗПОВІДАЮТЬ ПРО ЗВІРСТВА В АЗЕРБАЙДЖАНІ

Москва. — Біля 300 вірменів зібралися на Ваґаньківському цвинтарі у Москві серед могил вірменської частини цвинтаря, біля стіни церкви, і слухали розповіді очевидців про звірства, що творилися в азербайджанському місті Сумґаїті в кінці лютого, коли там спалахнули заворушення на національному тлі.

Спочатку вірмени, що зібралися на цвинтарі, вшанували хвилиною мовчанки пам'ять жінок, які загинули в Сумґаїті 8-го березня (в цей день в Совєтському Союзі відзначалося міжнародне жіноче свято). Потім священик запропонував очевидцям злочинів виступити і розповісти, що вони бачили.

Старший мужчина розповів, що бачив тіло вагітної жінки, якій розпороли живіт. В будинку міського комітету партії він бачив також цілі родини, порізані ножами. Попадалися люди, в яких були відрізані вуха.

Перед зібраними виступив Амбарцум Ґалстян, заступник голови організаційного комітету, що керував демонстраціями протесту в Єревані минулого місяця. Він повідомив, що в Сумґаїті під час заворушень загинуло 33 особи. Заворушення втихомирювали військові частини. Загинуло вісім вояків і від 100 до 150 були поранені.

А. Ґалстян також розповів, як азербайджанці в Сум ґаїті кидали з вікон п'ятого поверху вірменських дітей-немовлят.

Відзначили Тисячоліття Хрищення України в Мангеттен коледжі

Ню Йорк. (Р. Б.) — Дуже успішне відзначення Тисячоліття Хрищення України відбулося в неділю, 6-го березня ц. р. в Мангеттен коледжі в Бронксі. Спонзорами його були: Комітет тисячоліття в Йонкерсі, Департаменти совєтських і Східньо-Европейських студій та релігійних студій згаданого коледжу.

Головними промоторами були проф: Володимир Стойко з коледжу і Богдан Титла від комітету.

Парох Йонкерсу о. шамбелян Іван Сквілер відправив торжественну Службу Божу в головній каплиці — коледжу. Служив член факультету релігійних студій коледжу Г. П. Ромагосса, а пояснення про символіку Літургії давав в англійській мові о. Василь Заверуха зі Стемфорду. Літургія була в українській мові. Співав йонкерський хор парафії св. Михаїла під керівництвом д-ра Олега Сохана.

Простора каплиця була заповнена учасниками з Йонкерсу й околиці та з Ню Йорку, а також професорами й студентами коледжу. Велику допомогу дав організаторам брат Ґабріель Гілічину християнських братів.

Піднесені на дусі учасники перейшли до будинку бібліотеки, де відбулося відкриття виставки українського малярства з релігійною й історичною тематикою. Виставлені були твори мистців П. Андрусева, Р. Багаутдина, П. Холодного, мол, В. Дядинюка, С. Гординського, Я. Кіналь, С. Макаренка, М. Осінчука, о. С. Пастухова, Я. Стойко і Г. Титли. Вступ до гарно оформленого Б. Титлою каталогу написав проф. Джан Омелія з департаменту мистецтв.

Виставку відкрив короткою промовою проф. В. Стойко. Потім промовляв провост коледжу д-р Волтер Емґе, вітаючи присутніх від коледжу і його президента. Ще раз промовив проф. Стойко дякуючи усім, що причинилися до такої успішної виставки, зокрема директорові бібліотеки, Геррі Велшові, за дозвіл на користання з приміщення бібліотеки. Проф. Стойко підкреслив, що керівні чинники коледжу поставилися дуже прихильно до цього відзначення і в усьому ішли на руку його організаторам.

Зі сторони комітету Б. Титла подякував усім, що причинилися до успіху святкування. Серед учасників були деякі мистці, яких картини були на виставці, а між ними маляр і поет Святослав Гординський.

Вміжчасі в бічній кімнаті членки СУА і ОЖ ОЧСУ під керівництвом Іванки Ганкевич гостили присутніх кавою і солодким.

С. Гнатенко розкаже про „Гласність"

Ню Йорк. — Тут в суботу, 12-го березня ц.р., виступить вперше перед україн ською публікою Стефанія Гнатенко, активістка правозахисного руху, яка в лютому ц.р. залишила Львів щоб через Рим переїхати до ЗСА на постійне перебування, разом зі сином Назаром і матір'ю.

С. Гнатенко — дружина мистця-маляра Валерія Гнатенка, що помер мунулого року у Львові, працювала ще до половини вересня ц.р. у львівському Музеї українського мистецтва і останньо підготовляла посмертну виставку творів свого чоловіка, яку однак вже не вдалося її перевести.

Вона була тісно пов'язана у Львові із групою українських правозахисників і мистецькими колами та брала участь у культурному житті Львова. Вона добре поінформована про останні події зв'язані із „гласністю", з тим із новими спробами оживити літературно-мистецьке життя львівської групи.

Тому перший її публічний виступ в Ню Йорку має темою „Львів у часі гласності". Виголосить вона свою доповідь в Пластовому Домі о год. 4-ій по полудні. Організаторами того виступу є 64-ий Відділ СУА.

В архівах Канади є цікаві матеріяли

Оттава (Я.С.). — У середу, 10-го лютого, з ініціятиви Товариства Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців, тут відбулася цікава лекція про українські матеріяли в державних архівах Канади.

Доповідачем був мгр Мирон Момрик, який очолює відділ етнічних архівів. Дотепер державні архіви зібрали дуже цікаві збірки не лише українсько-канадських матеріялів, але також чисто українських історичних документів і книжок, як наприклад, колекція Андрія Жука, визначного діяча Спілки Визволення України і відомого бібліофіла, який до 1968 року проживав у Відні.

В державних архівах Канади є також цікаві колекції Володимира Кубійовича, Дмитра Донцова, Володимира Кисілевського, Юрія Стефаника, Юліяна Стецишина, Ярослава Рудницького і багатьох інших. Всі документи і рідкісні книжки переховуються в добрих умовинах і всі вони є скатальоговані професійними урядниками.

ВІРМЕНИ ПРОСЯТЬ ЗАХИСТУ В УРЯДУ

Москва. — Говік Васілян, редактор неофіційного журналу „Вірменська справа", передав телефонічно з Єревану, що групи вірменів надіслала в Політбюро ЦК КПСС телеграму, в якій просить захистити вірменський народ від погромів, що їх азербайджанці мають намір провести проти них від 18 до 23 березня, коли мусулмани-шіїти відзначають своє релігійне свято. Оголошено також, що у п'ятницю, 11-го березня, у Вірменії буде проведена загальна годинна демонстрація з метою нагадати урядові, що він не зміг забезпечити необхідного захисту вірменів під час недавніх кривавих зударів на національному ґрунці в Азербайджані.

Г. Васілян розповів також, що у вівторок, 8-го березня, в Єревані відбулася велика демонстрація, присвячена пам'яті вірменів, які загинули під час етнічних заворушень. Кілька сот осіб прийшли у міський парк, де встановлено пам'ятник жертвам подій 1915 року, коли від рук турків загинуло понад півтора мільйона вірменів.

Речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґересімов, виступаючи на черговій пресовій конференції для чужинецьких кореспондентів, підтвердив, що в Єревані відбулася демонстрація з покладенням вінків до пам'ятника, але не відповів, скільки осіб взяло в ній участь. Він уточнив також, що при заворушеннях в азербайджанському місті Сумґаїті загинуло 32 особи, а не 31, як повідомлялося раніше. Заворушення в Сумґаїті, пише газета „Ню Йорк Таймс", почалися після того, як радіо Баку передало повідомлення, що під час зударів на національному ґрунті між прихильниками і противниками приєднання Нагірно-Карабахської автономної області до Вірменії загинуло два азербайджанці. За словами очевидців, це повідомлення стало поштовхом до погромів, які вчинили азербайджанці в Сумґаїті і навколишніх населених пунктах. Ґ. Ґерасімов повідомив, що в Сумґаїті з метою відновлення порядку запроваджено надзвичайний стан: мешканцям міста не дозволено виходити на вулиці після шостої години вечора. Пояснюючи чужинецьким кореспон дентам, чому їм все ще не дозволяють відвідати Сумґаїт, він сказав: „Ситуація нормалізувалася, однак пристрасті все ще киплять, тому що не так легко забути те, що сталося".

У середу, 9-го березня, Міхаїл Ґорбачов мав розмову в Москві з партійними і урядовими чиновниками Вірменії і Азербайджану, зміст яких покищо невідомий.

У СВІТІ

ЗАПЛЯНОВАНІ НА СЕРЕДУ, 9-го березня, переговори між нікараґуанськими повстанцями і сандіністською хунтою не відбулися із-за того, що вони „грозять перетворитися в одностороннє пропаґандивне шову", як сказав у телефонічній розмові з Маямі Адольфо Колеро, який повинен був очолювати делеґацію сил опору. Нікараґуанський диктатор Даніель Ортеґа сказав, що на переговорах у середу делеґацію уряду очолить його брат Умберто, який займає пост міністра оборони. За словами Д. Ортеґи, сторони обговорять справи про припинення вогню, під чим диктатор хунти розуміє здачу партизанів у полон. Інші справи сандіністи обговорювати не збираються. Ортеґа сказав також, що голова католицької церкви Нікараґуа кардинал Міґель Обандо-і-Браво в майбутньому не буде виступати посередником і на переговори не запрошений.

СПЕЦІЯЛІСТИ ДЕМАРТАМЕНТУ сільського господарства ЗСА підготовила комунікат, в якому сказано, що, не зважаючи на непередбаченість політики купівлі, яку проводить Совєтський Союз, є всі підстави сподіватися на рішення СССР і в майбутньому купувати значну кількість американського збіжжя. Совєтський Союз, сказано в комунікаті, залишається другим після Японії світовим імпортером. Так, наприклад, у 1986 році Совєтський Союз закупив у ЗСА збіжжя на загальну суму 1.1 більйона долярів. Правда, торік ця сума впала до 700 міл. дол., можливо у зв'язку з відносно непоганим урожаєм. Вважають, що в цьому році Совєтський Союз купить у ЗСА збіжжя на суму 1.7 біл. дол.

ПОЧИНАЮЧИ З ЖОВТНЯ минулого року, в Лос Анджелес прибуло коло 2,000 втікачів зі совєтської Вірменії і, як вважають представники вірменської громади, до кінця року прибуде ще 8-10,000 втікачів з СССР і не менш як 3,000 вірменів з Ірану. „Місто виявилося не готовим до такого напливу, — сказав Арік Ґеворкян, один з активістів громади. — В даний час ми звернулися до шкіл, церков, громадських організацій з просьбою допомоги знайти житло всім новоприбулим".

ПАКІСТАН ПРОДОВЖУЄ настоювати, щоб будь-яка домовленість про виведених совєтських військ з Афганістану супроводжувалася договором про склад майбутнього кабульського уряду. Ця вимога Ісламабаду викликана його побоюваннями, що після виведення окупаційних військ в Афганістані почнеться поголовна різня, і три мільйони афганських біженців, що перебувають у Пакістані, не захочуть повертатися на батьківщину. Тому Пакістан, на чию економіку біженці лягли тяжким тягарем, вимагає, щоб договір про склад афганського уряду був укладений разом з договором про виведення совєтських окупаційних військ. „Не можна допустити, щоб в країні запанував хаос, — заявив голова пакістанської делеґації Заїн Нурані. — Не можна допустити дальшого кровопролиття". Він зауважив, що створення коаліційного уряду, здатного попередити криваву розправу в Афганістані після відходу совєтів, відповідає інтересам всіх сторін, у тому числі і СССР.

ОБСЯГ ТОРГІВЛІ МІЖ Европою і Республікою Китай становитиме в цьому році 17 більйонів долярів, тобто на 28 відсотків більше, ніж у минулому. Про це розповів журналістам Чан Пінкун, генеральний секретар неурядової ради у справах зовнішньої торгівлі. Він сказав, що за останні два роки 11 европейських країн відкрили на Тайвані свої торговельні представництва, а 14 европейських банків — свої відділи.

ПЛЯНОВАНА ПОЇЗДКА прем'єр-міністра Канади Браєна Малруні до Совєтського Союзу, яка мала відбутися в квітні ц.р., є тимчасово скасована. Невідомо які були причини відкликання цієї подорожі, але виглядає, що це було зроблено з ініціятиви совєтського уряду, який мабуть готовиться до зустрічі з президентом Роналдом Реґеном і не має часу на розмови з канадським прем'єром.

В СССР ЗАХОПИЛИ ЛІТАК

Москва. — Тут агентство ТАСС повідомило, що у вівторок, 8-го березня ц.р., згинуло четверо осіб на літаку Аерофлот коли група „озброєних злочинців" старалася захопити совєтський пасажирський літак і змусити його вилетіли поза границі СССР.

Літак типу Ту-154 із 130 пасажирами був в дорозі з Іркутська до Ленінграду з одною зупинкою в Курґані, але агентство ТАСС, яке повідомило про цю спробу захоплення літака, не подало в якому місці 3,000-милевого лету це сталося.

У висліді сутички на літаку, як подає ТАСС, згинуло четверо осіб — стюардеса і троє пасажирів. Крім того були поранені, але скільки не відомо. Вечірні вістки в ЗСА у середу 9-го березня ц.р., подавали вже шестеро вбитих в тому двох „терористів".

Урядові чинники в Ленінграді і Курґані відмовилися подавати інформації, заявили однак, що літак прилетів до Ленінграду в означений час. Також урядовці Аерофлоту відмовилися від подання дальших подробиць захоплення.

Як відомо, на підставі закону з 1973 року, кожна спроба захоплиння літака в СССР є карана смертю.

Остання спроба захоплення літака, про яку відомо на Заході, була в 1986 році, коли двоє мнимих „наркоманів", які були озброєні, старалися захопити літак, що був на летовищі в Уфі на Уралі. Їх застрелено, але в сутичці згинуло четверо осіб.

Европейський вчений говорить про занепад совєтської імперії

Лондон. — Директор лон донського Міжнародного інституту для стратеґічний студій д-р Франсуа Айсбир дав інтерв'ю кореспондентові газети „Вашінґтон Таймс", яке було надруковане у згаданому виданні 5-го березня ц.р. Під час довшої розмови д-р Айсбир прийшов до висновку, згляд но передсказав систематичний занепад і розвал комуно-московської імперії і повне заломання штучно втримуваної економічної, політичної і мілітарної комуністичної системи в СССР.

На думку д-ра Ф. Айсбира, після виведення совєтських окупаційних військ з Афганістану, процес якого фактично вже розпочався, Совєтський Союз силою обставин буде змушений відмовитись від протекторства і масової достави зброї в Анголі, Камбоджі і Південному Ємені, іншими сло вами від усіх „досягнень епохи доктрини Леоніда Брежнєва насильного поширювання комунізму у світі". Це не означає, що совєтські керівники з легким серцем зрезигнують з поширення комуністичної гегемонії в інших частинах світу, але під тиском внутрішніх труднощів і зовнішнього тиску, вони будуть змушені поробити цілий ряд некорисних для імперії змін.

Названий вчений уважає, що Москва постарається якнайдовше зберегти свого кубинського сателіта, бо Куба в їхніх плянах є свого роду „стрілою націленою у саме серце З'єднаних Стейтів Америки, найбільшого й найсильнішого противника СССР".

Совєтська економіка перебуває в катастрофічному стані, а для зреалізування горбачовської „перестройки" і введення політики „гласності" совєтам потрібно принаймні 10 років не тільки „передишки", але інтенсивної західньої економічної та фінансової допомоги і багатьох власних скорочень, зокрема зменшення витрат на зброю. Сам генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов у промові на недавньому пленарному засіданні Політбюра і Центрального Комітету підкреслював, що за останніх 20 років не було в СССР ніякого економічного росту, а зріст валового національного доходу можна було збільшити тільки за рахунок кількох підвишок на нафту і нафтові продукти.

СССР — єдина індустріяльно розвинена країна світу де, починаючи з 1970-их років помітне зменшення приросту в европейській частині імперії, збільшення смертности дітей, дуже часто від непосильної праці в діточому і юнацькому віці, збільшення смертности осіб старшого віку і гострого браку опіки для усіх груп населення. Всі надії на зріст добробуту трісли як миляна банька. Сьогоднішній експорт СССР за кордон рівняється експортові Італії. На експорт в більшості ідуть нафта і оливні продукти, природній газ, дерево і зброя. Експортом СССР може рівнятися до країн Третього світу.

М. Ґорбачов несе на собі тяжкий тягар брежнєвської ери — корупції, перекупства, роздутої до небувалих меж бюрократії. Айсбир бачить все глибший занепад соціялістичної системи і всесвітнє розчарування комунізмом. Сьогодні вже ніхто не може собі уявити, що, наприклад, у Франції, Індонезії, Бразилії чи інших країнах до влади можуть прийти комуністи, які ще донедавна творили політич ну силу.

Москві не вдалось совєтизувати також Східньої Европи, націоналізми там і далі процвітають, а рівночасно з тим зростає ненависть до окупанців. Сателітні країни будуть мабуть першими, що у випадку кон флікту атакуватимуть Москву, а не її противників, — каже директор Мінародного інституту для стратеґічних студій.

В АМЕРИЦІ

ТЕЛЕВІЗІЙНА МЕРЕЖА СІ-БІ-СІ цитуючи провідних членів ПВО повідомила, що Вернон Велтерс, американський амбасадор до ООН, минулого тижня в Тунузії зустрічався з „високопоставленим провідником ПОВ". Державний департамент це категорично заперечив, заявляючи, що В. Волтерс був в Тунізії на турі Об'єднаних Націй та з жадними представниками ПВО не зустрічався, бо Уряд ЗСА від 1975 року забороняє американським офіційним чинникам визнавати чи переговорювати з ПВО.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА прилучився до заходів групи сенаторів, які стараються про звільнення, Звілякче Сісулю відомого негра-журналіста, що його уряд Південної Африки тримає в ув'язненні вже 14 днів без судового оскарження. Речник Державного департаменту Чарлз Редман заявив, що „ми не бачимо жадних причин для арешту Сісулю", бо він належить до тих негритянських провідників, з якими південно-африканський уряд повинен говорити, а не арештувати їх.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ Адміністрації президента Роналда Реґена повідомили, що у Женеві представники СССР на переговорах про роззброєння ракет далекого засягу вкінці представили пропозиції щодо перевірки. Американські делеґати не здивовані тими совєтськими пропозиціями, бо нічого нового в них немає, однак заявляють, що це є дуже важливим кроком вперед у переговорах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Відмова леґалізації УКЦеркви в Україні

У СССР появився офіційний комунікат, що Верховна Рада відкинула старання за привернення Української Католицької Церкви. Як відомо, у липні 1946 року, відбувся у Львові так званий „собор", який насправді був вирежисерованою большевиками незаконною і протирелігійною імпрезою, з двома духовниками, що їх висвятили на православних єпископів, отож, — як православні — не мали взагалі права рішати про Католицьку Церкву, із нібито репрезентантами всіх трьох галицьких епархій із о. Гавриїлом Костельником, професором Духовної Семінарії, у Львові, як головною особою. Гавриїл Костельник запропонував відчинити Греко-Католицьку Церкву московському патріярхові. На цьому „соборі" „скасовано" Берестейську унію з 1596 року. Большевицькі окупанти зліквідували Українську Католицьку Церкву, як найбільш загрозливий для режиму імперії чинник і від того часу Українська Католицька Церква опинилася в підпіллі. Це такий сам жалюгідний злочин — забороняти своїм громадянам вибирати собі довільно релігійний культ, як за Польщі між двома світовими війнами існував переслідуваний поліцією Тайний український університет. У гасловій Енциклопедії Українознавства сказано, що о. Гавриїла Костельника вбили українські революціонери. Це тільки здогад, бо існує версія, що його викликали до Києва і там зліквідували. „Мурин виконав свою роботу" і його позбулися.

Але, як сказано, Українська Католицька Церква в Україні, головно в Галичині, не перестала існувати, тільки діяла і діє тайно, в катакомбах. Большевицька влада знала про це і знає тепер. Спершу виарештували духовників, які не хотіли перейти на православія, згодом дивились крізь пальці. Коли в минулому році совєтський „президент" Андрій Ґромико відвідав Папу Івана Павла II, Папа наполягав, щоби УКЦеркву злеґалізувати. Колишній дисидент, відважна людина, Йосиф Тереля, відсидівши кару в ҐУЛаґу, звернувся листом до Верховної Ради на руки Міхаїла Ґорбачова, щоби привернути право існування Українській Католицькій Церкві і оприлюднив це звернення. Йосифа Терелю позбавили совєтського громадянства і „видворили" закордон, він переїхав до Канади і цього тижня приїхав до Ню Йорку та відвідає різні українські осередки в Америці.

Відкинення совєтським урядом заходів Папи і заклику Терелі — зрозуміле: інакше не могло бути. В Америці Церква є відділена від держави, існують тут десятки різних Церков і віровизнань. Колишній ректор українського державного університету у Кам'янці Подільському, після того професор Духовної Академії у Варшаві і згодом Митрополит Української Православної Церкви в Канаді, Іван Огієнко, пропаґував гасло „Один нарід, одна Церква й одна мова". Назверх гасло гарне, інтенція його автора була шляхетна, але по суті і в дійсності це гасло цілком нереальне. Поминаючи Америку з її мозаїкою церковних віровизнань — в Англії, Німеччині, Швайцарії і багатьох інших країнах існують дві і більше Церков поруч із одним народом. І одна мова в одному народі теж не завжди зберігається, бо, наприклад, один із найбільших драматургів світової літератури, Ґерґард Гавптман, всі свої драми писав незрозумілим для загалу говором „пляттдойч" і його „Ткачі" та інші драми перекладали на літературну німецьку мову.

Православна Церква в Росії ніколи не була самостійна, ніколи не складалася з цих трьох чинників, які обов'язують всі інші Церкви у світі: віри, духовенства і вірних. Православна Церква у Росії за царського режиму була підпорядкована цивільному прокуророві святішого синоду і виконувала місію русифікатора всіх немосковських народів. Олександер Лотоцький у своїх „Сторінках з минулого", перлині української мемуаристики, оповідає, як питомець духовної семінарії, який то чорносотенний дух панував у тодішній Православній Церкві. До речі — Олександер Лотоцький став за часів УНРеспубліки автором закону про автокефалію Української Православної Церкви. Українська Православна Царква за Козаччини й Українська Католицька Церква від Берестейської Унії були завжди найтісніше пов'язані з народом.

Православна Церква в царській Росії і за большевицького режиму є одним із органів державної влади без будь-якого духового зв'язку з народом. Однаково Українська Автокефальна Православна Церква, як і Церква воскреснуть в Україні після упадку імперії.

Микола Бараболяк

НА МАРҐІНЕСІ ПОЇЗДКИ РЕҐЕНА НА КОНФЕРЕНЦІЮ НАТО

Надто сердечне братання Реґена з Горбачовим занепокоїло Західню Европу, а особливо Німеччину. Німці вправді не вірять, що у майбутньому грозить їм совєтська агресія. Але... Нині в Кремлі „миротворець" Михайло Сергієвич, а завтра може там прийти до влади новий Іосіф Вісаріонович... Німці в основному задоволені, що Реґен договорився про виелімінування нуклеарних ракет середнього і близького засягу, але не вповні. Стратегія оборони перед совєтською агресією спирається дальше на принципі „гнучкої реакції" „flexible response". Стосовно до неї, на випадок атаки, мали б були зразу піти в рух ракети середнього засягу з прицілами на віддаль до 3,000 миль, тобто далеко поза Німеччину теж. Як виглядала б тепер ця „гнучкість"? Коли б конвенційні сили не дали ради ворогові, то дуже рано мали б бути вжиті ракети близького засягу (до 300 миль). Тоді вони падали б на наступаючі совєтські з'єднання на терені самої Німеччини, а совєтські ракети середнього засягу теж розривались би над головами німців. Тих ракет середнього засягу має бути під контролею німців біля 4,500, отже навіть досить нуклеарного занечищення повітря, не згадуючи про інші наслідки щоб знищити Німеччину. В інтересі Заходу є, отже, вимогти на совєтах, щоб вони зменшили свої конвенційні збройні сили до сякого-такого паритету зі силами НАТО. На всякий випадок конечно так підкріпити конвенційні збройні сили Заходу, щоб навіть без видатнішого збільшення тих сил (кошт велетенський!), заіснувала рівновага збройних сил НАТО й Варшавського Пакту. Враховується теж можливість відтягнення з часом 325-тисячного американського контингенту конвенційних сил.

Европа не має певности, чи Реґен, жадний замирення з урядом Совєтського Союзу, вимусить на них такі уступки. Тут треба взяти до уваги почуття меншевартости москалів, які кількістю намагаються зрівноважити якість і західнього вояка, і „тьохніки", яка москалям зганяє сон із очей.

Коли, отже, Реґен далі спирає оборону Европи на „гнучкості" і заявляє, що „атака на Мюнхен була б рівнозначна з атакою на Чикаґо", тобто каже, що коли б наявні в Европі сили не могли встоятись, то він пустить в рух далекобійні ракети, то ще консерватист де Голь сказав колись — „балоні". Той погляд обстоює теж нині соціяліст Міттеран, не вірять у те і німці, й інші европейці. Нуклеарні ракети вже не відстрашують. Відстрашування „нуками" — це нині блеф! Нуклеарна парасоля втратила нині всяку достовірність, а без достовірности нема сили відстрашування у залякуванні.

Що американський принцип „гнучкої реакції" на можливу совєтську агресію, утратив усякий кредит, до того причинилась недолуга американська політика теж на інших фронтах, як Південна Америка, Близький Схід. У Нікараґуа: Президент репрезентує політику тиску на Ортеґу, яка мала видимі наслідки, а він же покликаний Конституцією вести зовнішню політику. Демократи під проводом спікера Палати Репрезентантів, накинули свою. Ортеґа бачить це і саботує. А на Близькому Сході Реґен, щоб прихилити поміркованих арабів, зобов'язався був продати їм деяку софістиковану зброю, щоб доказати, що американська політика не під повною контролею жидівської „лаббі". Конґрес наклав вето. Результат — ЗСА тратять на Близькому Сході всякий моральний кредит і повагу. Або таке — як остання енунціяція Реґена, що події в Палестині, це не спонтанний вияв спротиву, а кровопролиття під'юджуване ззовні. Навіть Шулцові прийшлось таке спростовувати. Такі приятелі ЗСА як король Гуссейн, замість стрінутись зі Шулцом в справі так пекучого і для нього питання, як замирення, їде до Лондону лікувати зуб... Шулц мусів летіти до Лондону, щоб з ним говорити. Такі речі підкошують довір'я до американської зовнішньої політики, тож не дивуватись союзникам НАТО.

Країни НАТО збентежені цією політикою. Не тільки збентежені: вони доходять до висновку, що без уваги на це, що ЗСА тримають в Европі 325,000 свого війська, як своєрідну запоруку співдії зі силами НАТО, то на це не можна надто покладатись. Може прийти інший президент в ЗСА, може повіяти іншим вітром (а що якби так Джессі Джексон здобув такі впливи на демократичній конвенції, що серед збіговища демократичних кандидатів без виразної більшости, котрийсь із них приобіцяв Джессі пост державного секретаря за підтримку — чи це неможливе?) НАТО схвалює договір між Реґеном і Ґорбачовим про ракети середнього засягу, заохочує до дальших пересправ у справі зменшення дополовини далекобійних ракет, але недовір'я не відсунено, бо американська міжнародна політика надто зигзаґувата і довір'я вбиває.

Недовір'я країн Европи до ЗСА не нинішнє. Воно має свою історію. Ще на рік перед зорганізуванням НАТО в січні 1948 року, на пропозицію тодішнього секретаря зовнішніх справ Великобританії Ернеста Бевіна при підтримці таких тоді державних мужів як Шуман і Моне (Франція), Аденауера (Німеччина),

(Закінчення на стор. 4)

Іван Боднарук

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ НАШОЇ ЦЕРКВИ Й УКРАЇНСЬКИЙ ОБРЯД

Протягом довгих століть від прийняття Берестейської Унії Українського Православною Церквою наша Католицька Церква пережила чимало важких хвилин, у яких вона загартувалася і оформила своє національне обличчя. Повним ваги й рішальним для розвитку нашої Католицької Церкви був Замойський Собор у 1725 році, що його скликав Митрополит Лев Кишка. Крім Митрополита, взяли в нім участь сім владик, протоархимадрит ЧСВВ і 129 представників чорного й білого духовенства. Останній церковний собор нашої Церкви перед II-им Вселенським Собором у Римі, на якому виступив ісповідник віри й довголітній в'язень московської тюрми народів, Патріярх Йосип Сліпий, відбувся ще у Львові 1891 року за Митрополита-кардинала Сильвестра Сембратовича.

У Галичині під впливом злуки нашої Церкви з Апостольською Столицею витворився наш питомий обряд, який ми спершу, від часу панування Марії Тереси, називали греко-католицьким, а в новіших часах називаємо українським. Остання назва прийнялася загально, бо є влучніша від попередньої і має своє виправдання, бо наш католицький обряд прибрав із бігом часу притаманні нам українські риси і значно різниться від інших католицьких обрядів, що вийшли з Візантії. Той обряд став власністю живого народу, бо Українська Католицька Церква стала нашою національною Церквою, яка сотні літ формувала свої особливості з власними звичаями і традиціями.

Ніде правди діти, що в перехідному пляні польських шовіністів, хоч великих католиків, було за посередництвом Берестейської Унії спольщити нас. Але чоловік стріляє, а Бог кулі носить. Це їм не вдалося, бо наша Церква, прийнявши Унію, стала на західньоукраїнських землях заборолом українства і врятувала наш народ від латинщення. Це стверджують наші визначні історики Дмитро Дорошенко й Максим Славінський, хоч обидва православні. Нічого дивного, що дл: поляків була наша католицька Церква завжди сіллю в очах і вони її переслідували не менше, ніж православні москалі. У ненависті до українців, хоч католиків, поляки на Лемківщині підтримували православіє і помагали до його поширення, бо були переконані, що хто тримається Української Католицької Церкви, той є завзятим українцем під національним і релігійним оглядом. Ми були свідками сумних митарств і надужить з боку польського населення взагалі, а польських ксьондзів зокрема. Перетягали наших людей на латинський обряд, христили самовільно наших дітей у латинському обряді, домагалися змінити метрики, як українець хотів дістати навіть підрядну посаду. Чимало наших священиків було покараних грошовою карою, або й в'язницею за так зване фальшування метрик, а те „фальшування" полягало в тому, що пишучи метрики по-латинськи, наші священики в українських прізвищах — зберігали суфікси — ський, — цький, — ів.

Москва також вживала всіх заходів, щоб наш обряд нищити. Москалям удалося дістатися до катедр Григоріянського і Східнього Інституту в Римі й там вони людям втовкмачували в голови, що не тільки українського, але навіть „рутенського" обряду нема, що є лише „візантійський" чи „слов'янський" обряд. Між іншим, так говорив у Римі Королевський, який використовував довір'я Митрополита А. Шептицького та його субвенцію, і, ніби бороняччи „східних" обрядів, шкодив українцям. Москва під різними оглядами закидала нашій Католицькій Церкві „златинщення", отже, мовляв, треба її „відлатинщити", „очистити". Чимало наших людей були, чи ще є далі тої думки, що „очищення обряду" причиниться до скорішого об'єднання наших обидвох Церков, до навернення православних до Католицької Церкви. Але практика й щоденне життя показали, що православні українці не трактують поважно того „очищення", вони кажуть, що це підступна пастка на них і що вони не є такі наївні, щоб не здати собі з цього справи. У справі об'єднання не йдеться про обряд, а про підставові догми, про примат Папи та інші правди віри. Свідоцтвом цього є хоч би факт, що на вакаційних оселях католики льояльно беруть участь у православних молебнях, а з православних на католицькі Богослуження приходять тільки одиниці.

Ще більше вороже ставляться до українського католицького обряду большевики: вони взагалі зліквідували нашу Католицьку Церкву, загнали її в катакомби й сьогодні під совєтським режимом Українська Католицька Церква переживає часи безприкладної неволі.

Українські переселенці приїхали до Америки в минулому столітті з великим прив'язанням до свого обряду. Вони починали своє життя в країні нового поселення від того, що будували церкви і спроваджували з Рідного Краю своїх священиків. Завдяки їх заходам і зусиллям по 16-ти роках свого перебування у ЗСА вони дістали 1907 року першого свого єпископа в особі Сотера Ортинського. Поки подумали про добробут та належне місце в новій спільноті, наші піонери в Америці подбали передусім про будову церкви і організацію парафій. Вони добре розуміли, що український нарід зможе зберегти себе в чужому морі тільки тоді, коли триматиметься своєї Церкви, плекатиме свою релігійну традицію та збереже свої товариства та організації. Шлях, який пройшла наша Католицька Церква в Америці, не був встелений квітами. Зате наша Церква тут розрослася. Коли Папа Іван XXIII скликав II-ий Вселенський Собор, на якому вперше виступив Блаженніший Йосип Сліпий, то аж 17 наших ієрархів узяло в ньому участь.

(Закінчення на стор. 4)

Лев Яцкевич

Сучасне невільництво дітей

Згідно з даними, Організації Об'єднаних Націй — невільництво в світі ще й досі не перевелося. Проте найгіршим видом невільництва слід уважати невільництво дітей, яке практикується у цілому світі: в Азії, Південній Америці, в Африці, а також, і в Европі. Вони працюють часто в дуже важких умовинах, небезпечних для здоров'я, та одержують за свою важку працю дуже малу заплату; а праця до якої їх силують, не тільки забирає їм дитинство, але деформує їх фізично та психічно.

Клясичний приклад становить Рампай, 14-літня дівчина з Таїлянду, яку перед роком мати продала за 100 долярів власникові фабрики ниток у Бангкоку. Вона працює у цій фабриці 10 годин денно разом із іншими дівчатами, (властиво, ще дітьми також) замкнена в темному та непровітренім фабричному приміщенні. Коли, була хвора, вона мусіла працювати далі, бо про такі, соціяльні розкоші, як опіка лікарська, або звільнення з праці в часі недуги, ніхто в Бангкоку ще досі не чув. Якщо Рампай була заповільна в праці, її підганяли биттям, а навіть копанням.

Єдиним рятунком для неї була втеча з фабрики на вулицю, де у зустрічі з одним европейським журналістом вона оповіла йому про свій жалюгідний, фабричний кошмар. Під теперішню пору, працює в цілому світі приблизно 150 мільйонів дітей, нижче 15-го року життя. Найбільше проте, їх працює в країнах Третього світу, в яких майже не має заборони затруднювати дітей.

Не краще дісться в інших країнах. З-поміж 150-ти країн, членів Міжнародної організації праці, тільки 26 підписало конвенцію проти затруднення пілліткiв. Але не краще дісться в таких високоцивілізованих країнах як наприклад, Італія, в якій працює 21 відсотків дітей, поміж 10 та 15 роком життя.

Бож діти є дешевим робітником, вони не зорганізовані й ніхто не стає в їх обороні.

Наприклад, директор однієї текстильної фабрики в Туреччині признався, що 70 відсотків її працівників становлять діти поміж 14 та 17 роком життя. Власники копалень у Колюмбії затруднюють, здебільшого, нелітніх дітей, тому, що вони легко містяться у примітивних, низьких та вузьких коридорах та копальних штольнях.

Італійський 12-річний хлопець Паоліно працює в автомобільному варстаті в Неаполі. Він удержує маму та дві молодші сестрі, які по смерти батька залишилися сиротами.

— Певно, що це важка праця — говорить Паоліно, — але тішуся, що її маю. Ціла черга хлопців чекає тільки, щоб звільнилося моє місце".

Мільйони дітей працюють в обставинах небезпечних для здоров'я, наприклад, при виробництві скла в Бразилії, де вони вдихають випари арсену та окису заліза. Знову в Індії, діти працюють при виробництві сірників, у Південній Америці, в копальнях та фабриках, в яких не має належної вентиляції. Звичайно, такі діти передчасно вмирають, але ніхто не провадить в тому напрямі жодної статистики.

Діти в Гаїті, що від п'ятого року життя двигають важкі жбани з водою, або працюють в цегольнях, терплять масово на деформацію хребетного стовпа. В багатьох країнах батьки прямо змушують дітей працювати в фабриках (в Індії) чи на плянтаціях (в Південній Африці), де місячна платня дитини дорівнює 1.80 дол.

Якщо дитина замала, або заслаба, щоби працювати, тоді батьки залишають її прямо на вулиці. Наприклад, в Колюмбії, підкинуто протягом одного року 32,000 „зайвих" дітей. Доволі велике число дітей втікає з батьківських домів, тому що там вони не мають, ні любови, ні опіки, ні їжі. В той спосіб ростуть вуличні діти, які сплять на пішоходах, гребають за їжею в смітниках та заробляють на злиденний прожиток чищення взуття, жебрацтвом та крадіжкою. Товариство боротьби з невільництвом нараховує таких дітей у Південній Америці на приблизно 40 мільйонів!

У цей спосіб молодий хлопець заробляє на своє життя, п'є й курить, мов доросла особа; але психічно він залишається дитиною. Така вулична дитина насправді не має вороття. Чи вона хоче, чи не хоче, вона мусить втриматися на поверхні життя.

У висліді, великий відсоток „вуличних дітей" заробляє на життя продажжю наркотиків, грабіжжю та вербуванням клієнтів для повій. Звичайно, не обходиться без проституції малолітніх.

Деякі спеціялісти тих проблем пропонують поборювати цей жалюгідний стан впровадженням шкільного обов'язку навчання на цілій нашій плянеті. На жаль, цей засіб, хоч добрий в теорії, йде в розріз з дійсністю. Бо навіть в країнах, де існує шкільний обов'язок, наприклад, в Італії, щонайменше одна третина дітей в шкільному віці не ходить до школи, бо мусить працювати.

У Колюмбії, де існує початкове, безплатне навчання, 25 відсотків дітей з цього навчання не користає, з приводу особливих умовин життя в цій країні. А втім, за майже кожним випадком працюючої важко дитини, стоїть завжди нужда батьків та їхній низький рівень освіти.

Існує майже 100-відсоткова певність, що доля сьогоднішніх батьків зустріне їх дітей, які залишаться вбогими та неосвіченими. І вони також не будуть посилати своїх дітей до школи, але запряжуть їх до праці для себе. І тому так важко прорвати це блудне коло, що зависло над долею дітей убогих та неосвічених батьків.

І подумати лиш, яка доля українських дітей у порівнянні з ними. Особливо цих, що живуть у вільному світі.

Юліян Мовчан

З ПОДОРОЖІ ПО ЕВРОПІ

IV.

В. Винниченко із своєю дружиною 1934 року покинули Париж і виїхали на постійне мешкання в село Мужен (округа міста Канн) не з бажання переселитися до теплішого клімату і спокійно вигріватися на сонці, а з конечної потреби — на купленій латці землі із старою селянською хатою виростити бодай стільки овочів та фруктів, аби не померти з голоду. Бож належний йому гонорар за видані твори в Україні, - як писав Гр. Костюк у своїй вступній статті до роману В. Винниченко „Слово за то за тобою, Сталіне" (1971), спеціяльною ухвалою наркомфіну РСФСР був сконфіскований. Від тридцятих років твори його не тільки було заборонено видавати в Україні, але навіть вилучено їх з усіх шкільних, публічних та державних бібліотек. Отже, єдиним засобом для існування подружжя була фізична праця. Московські окупанти заборонили згадувати про В. Винниченка в шкільних підручниках з літератури, а також в університетських лекціях.

І ось ми — в Мужені. Містечко чудове своєю панорамою і відоме своїми історичними пам'ятками з XI, XII та XIII сторіч, а ще більше пожвавленим мистецьким життям. Мужен є осідком багатьох мистців. Саме тут після війни замешкала в колишній садибі Винниченків учениця Олександра Новаківського маляра Іванна Винників. Це завдяки пані Тетяні Костенко та її дочці Лені, які живуть у доні Марселії Кіст — доброї приятельки Винниченків, ми їхнім автом прибули до Закутку. Якщо у кількох словах охарактеризувати цей Закуток, то це малого розміру стара селянська (але покрита не соломою, як у нас) хата, поставлена на схилі невеличкої гірки та рівчака і оточена виноградниками, цитрусовими деревами, жасмином та ін.

З хати виходить її новий співгосподар-маляр Юрій Кульчицький, який переїхав сюди з Парижу і який є абсольвентом Краківської Академії Мистецтв. Щодо малярки Іванни Винників, яка перебувала останні місяці при Розалії Винниченко, була присутня при її смерті і ховала її (за гроші, які вислав зі ЗСА Комітет в справі Збереження Літературної Спадщини Винниченка при ВУАН, очолюваний проф. Гр. Костюком), то вона будучи вже в старшому віці, почувала себе не добре і була в ліжку. З цієї причини Кульчицький вибачився, що не може нас запросити до хати. Але він радо дасть інформації щодо Закутку. Він зазначив, що на початку поселення у Закутку хата була досить запущена і тому треба було зробити чималий ремонт аби довести до такого стану, якою вона виглядає тепер. Хоч маючи вже 75 років (подібно, як і його колежанка Іванна Винників), мистець виглядає здоровим і бадьорим. Небезпідставно скаржиться на лікарів: довгий час вони лікували його від пістряка, хоч пізніше виявилося, що жодного пістряка він не мав. В наступному році готується разом із Іванкою Винників до виставки в Ню Йорку з нагоди 1000-річчя Хрищення Руси України.

Потім пані Лена повезла нас на цвинтар у Мужені на могилу Винниченків. Ввійшовши на цвинтар, недалеко ліворуч бачимо велику з чорного ґраніту плиту, на якій посередині вирізьблено великий тризуб. До горішньої частини долучено у вертикальній позиції іншу плиту з такого самого чорного ґраніту. На ній у верхній частині читаємо українською та французькою мовами напис: „Володимир Винниченко 1880-1951", а праворуч під написом додано малими літерами французькою мовою: „Український письменник та перший голова уряду УНР". Нарешті внизу, так само двома мовами подано: „Розалія Винниченко — 1886-1959".

„Найщасливішою людиною є та, яка вміє поєднати початок та кінець свого життя"-сказав колись Йоган фон Ґете. Мені здається, що Володимир та Розалія Винниченко належали до такої категорії людей.

Загальні завваги

Серед нашої еміґрації, зокрема людей старшого віку, не раз можна почути голоси ностальгії за Европою. Мовляв, не зважаючи на американський добробут, все ж таки европейці почувають себе щасливішими: там менше є „погоні за доляром", люди мають змогу краще використовувати свій вільний час, існує тісніший родинний зв'язок і т. д. Не кажучи вже про те, що протилежно до Европи та всіх інших країн світу, в ЗСА досі не розв'язано проблеми оплати за лікарсько-шпитальну обслугу, оплати за навчання у вищих школах, проблеми злочинства і т. д. І в цьому безумовно є велика доля правди. Наведу лише один такий приклад.

Повертаючись додому, ми коротко зупинилися в швайцарському місті Цюрих. Був чудовий літній вечір 16-го серпня, коли ми вийшли з нашого готелю аби пройтися понад довгим берегом озера тієї самої назви, що й місто. Крім нас, тисячі людей різного віку насолоджувалися виглядом квітчастих парків, красою озера, мелодійною музикою, яка лунала з мікрофонів. Люди не стояли, а посувалися або, як кажуть німці, „шпацерували" довгими, покрученими стежками цього приозерного парку. Я бував у багатьох містах Америки, але чогось подібного ніколи не бачив. Бож загальновідомо, що як тільки смеркне, американські міста та парки стають порожніми. Більше того — наприклад, в недалекому від мене Клівленд-метрополітанському парку видно, з причин небезпеки, після 10-ої години вечора поліційно забороняється

(Закінчення на стор. 4)

Чикаґо...

(Закінчення зі стор. 1)

столиці стейту Спрінгфілду де відбудеться проклямація Тисячоліття в сенаті й асамблеї з відповідними промовами політичних осіб;

• 28-го і 29-го травня відбудеться здвиг української зорганізованої молоді, яка відбуде спільне таборування, і на якому є заплановані різні виховні зайняття, що стосуються то Тисячоліття Хрищення України;

• В травні також відбудеться чергова пресова конференція;

• 1-го та 11-го вересня в Смит парку, що знаходиться в центрі українського поселення — околиці, що вже від багатьох літ відома як „Українське село", відбудеться великий фестиваль із участю всіх церковних та громадських організацій, товариств, банків, підприємств;

• 11-го жовтня в Оркестра Голл відбудеться великий концерт української музики, до якого підготовляється створений ще минулого року мішаний репрезентативний Хор Тисячоліття;

• 19-го листопада відбудеться бенкет у Фейрмонт готелі з участю людей американського політичного світу та стейтових достойників;

• Врешті є заплановано відбути на протязі року чотири наукові конференції, одна з них в Іллинойському університеті в Шемпейнм друга в Лойоля університеті а дві інші в українських установах в Чикаго.

Під кінець 1988 року появиться пропам'ятна книга, в якій у статтях українською та англійською мовами, будуть насвітлені такі предмети: значення християнства для українського народу, огляд релігійного життя в стейті Іллиной, огляд вкладу українців в Чикаго, та в стейті, а зокрема будуть зафіксовані життя та діяльність українських організацій, товариств та установ в Іллиной в цьому пропам'ятному році. Виданням пропам'ятної книги займається окрема редколегія яку очолює д-р Дарія Маркусь.

На громадських сходинах проф. В. Маркусь вніс резолюцію, яку присутні прийняли оплесками, і в якій висловлювалися побажання та заклик відбути один спільний релігійний Молебень та спільне водосвяття з участю духовних священнослужителів обох віровизнань та баптистських об'єднань та з якнайчисленнішою участю української громади.

Голова Фінансової комісії при Громадському Комітеті інж. Святослав Личик говорив на сходинах про фінансові справи. Він звернув увагу присутніх на те, що широкозакроєні ювілейні святкування вимагатимуть великих видатків. Він сказав, що для здійснення всіх плянів комітет прийняв бюджет у висоті 205,000 дол. Із інформацій, інж. Личика присутні довідалися, що досі є вже зібрано понад 93,000 дол., а видатки по сьогоднішній день виносять 31,000 дол. Інж. Личик закликав всіх присутніх роз повсюдити слово про фінан сові потреби та всім включитися в ряди жертводавців.

Після інформацій членів Громадського Комітету від булася коротка, речева дискусія. Особи, що забирали слово, висловлювали думки, що можна ще зробити, щоб святкування були сравді величаві. Були поради, щоб у вир святкувань включити якнайширший загал спільноти; були поради відносно прибрання української околиці і, врешті, поради як придбати так конечно потрібні фонди.

ДО УВАГИ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ 358 У КЛІВЛЕНДІ-ПАРМА, ОГАЙО

Повідомляється, що з днем 1-го березня 1988 р. обов'язки секретара Відділу перебрав

д-р ЗЕНОН ГОЛУБЕЦЬ

Проситься членів посилати до нього вкладки і звертатися у всіх справах, які відносяться до забезпечення.

Dr Z. M. HOLUBEC
6908 Anthony Lane
Parma Heights, Ohio 44130

ІСТОРИЧНО-ФІЛОСОФІЧНА СЕКЦІЯ НТШ у співпраці з Карпатським Союзом та Карпатським Дослідним Інститутом ім. Ю. Ревая

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

присвячена 50-піттю національно-державного відродження Закарпаття в 1938-39 рр.

Будинок НТШ, **63 Четверта Авеню, Ню Йорк, Н. Й.**

Субота, 26-го березня, год. 9:30-12:30
Доповіді: **д-р Михайло Пап (Клівленд), д-р Василь Маркусь (Чикаґо), д-р Юлій Химинець (Кергонксон), д-р Вінкентій Шандор (Едизон, Н. Дж.).**
Год. 2:00-6:00
Доповіді: **Михайло Бажанський (Дітройт), Іван Кедрин-Рудницький (Джерзі Сити), Орест Городиський (Чикаґо), о. д-р Олександер Баран (Вінніпеґ).**

Неділя, 27-го березня, год. 10:30-12:30
Доповіді: **о. д-р Севастіян Сабол (Дітройт), д-р Микола Кушніренко (Ґлен Спей), о. д-р Атаназій Пекар (Вашінґтон).**

В суботу під час обідньої перерви можна буде отримати на місці перекуску і каву.

До участи запрошується ширшу українську громадськість.

ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ ПІДКРЕСЛЕННЯ важливости ролі родини в Америці притягають чимраз більше зацікавлення. Одним з таких показчиків є те, що ця проблема висунулася на одно з перших місць на листі важливих справ країни. Виявляється, що родини в Америці потребують допомоги, якою в першу чергу має поцікавитися Уряд країни.

Українка досягнула високий державний пост

Доротея Довжицька (уроджена Дарійчук) з околиці Баффало, Ню Йорк, була вибрана на пост асистента в справах управління та державних відносин в адміністрації нововибраного демократа Дениса Ґорського, голови повіту Ірі. Це становище важливе, бо Д. Ґорський є першим демократом в історії повіту Ірі, який досягнув цього посту, як також вперше українка досягнула високий пост асистента голови в Баффало та околицях.

Доротея Довжицька

Д. Ґорський — довголітній приятель українців, кілька разів був головним промовцем на українських імпрезах. Він теж писав до Нюйоркського стейтового департаменту освіти в справі включення матеріялів про Великий голод в Україні 1932-33 рр. в підручники для публічних шкіл в Ню Йорку. Д. Ґорський вимагав від губернатора Ню Йорку, Маріо Квомо відзначення 1988 року стейтовим роком Тисячоліття Хрищення України.

Доротея Довжицька як довголітня помічниця Д. Ґорського, мала вирішальний голос в цих акціях.

Д. Довжицька була вихована в українській парохії св. Миколая у Баффало, а потім закінчила високі студії в Баффалівському університеті „сума кум лявде", також одержала диплом Корнельського університету в ділянці адміністрації.

Її чоловік Іван теж активний в українській громаді, і належить до УНСоюзу, Відділ 271, та до інших організацій.

Петро Угляк

КІУС і Фонд Володимира та Дарії Кубійовичів

Канадський Інститут Українських Студій (КІУС) при Альбертському університеті в Едмонтоні засновано 1976 року. КІУС — єдина в діяспорі українська наукова установа, яку у великій мірі фінансує держава — уряд провінції Альберта. КІУС — це організатор українознавчої науки й одночасно українська видавнича установа, яка спеціялізується у видавництві наукової літератури. Впродовж свого короткого 11-річного існування КІУС видав 53 книжки, підтримує нині 82 дослідні проєкти. При КІУС діє педагогічний кабінет української мови, в якому опрацьовуються шкільні підручники, методичні посібники для вчителів.

КІУС своєю діяльністю охоплює не тільки Канаду, але й ЗСА, Европу, Австралію, Південну Америку.

Уряд Альберти, з метою підтримки науки взагалі, в тому й українські науки, схвалив закон про дофінансування кожної пожертви на науку розміром 200 відсотків. Це означає, що кожна пожертва на КІУС потроюється урядом Альберти.

На цій підставі директор КІУС проф. Богдан Кравченко у листі до виконавців заповіту проф. Володимира Кубійовича, датованому 25 серпня 1987 року, підтверджує одержання суми 140,000 дол. на створення Фундації ім. Володимира і Дарії Кубійовичів. Проф. Б. Кравченко інформує, що уряд Альберти до спадкової суми 140,000 дол. доплатив 280,000 дол., і таким чином Фонд ім. Володимира і Дарії Кубійовичів становить вартість 420,000 долярів, а відсотки від тієї суми становитимуть приблизно 40,000 долярів кожного року. Фонд, згідно з волею дарувальника, буде непорушним фондом, і тому він існуватиме вічно. На розвиток науки використовуватимуться відсотки.

Проф. Богдан Кравченко інформує, що гроші з відсот ків Фонду ім. Володимира і Дарії Кубійовичів призначатимуться на дотації для науковців-дослідників України, на закінчення Енциклопедії Українознавства і видання англомовної Енциклопедії України, на стипен дії для аспірантів, які вивчатимуть ті дисципліни науки, в яких спеціялізувався проф. Володимир Кубійович, а саме географію, демо графію, економіку і статистику.

Проф. Б. Кравченко дякує в листі за створення фонду й запевняє, що покла дені на цей фонд гроші будуть використані сумлінно з забезпеченням університетського контролю над ними.

При нагоді листа до виконавців заповіту проф. Володимира Кубійовича: Євгена Ф. Бориса, Мирослава Б. Біґуса й інж. Омеляна Тарнавського, проф. Б. Кравченко інформує про створення вічного фонду ім. Стефанії Букачевської-Пастушенко, яка подарувала на цю ціль 100,000 долярів, а уряд Альберти додав до цієї суми дальших 200,000 долярів. Цей фонд, вартістю 300,000 долярів, згідно з волею дарительки, призначений на збереження українських архівів, у тому й на мікрофільмування і каталогування існуючих збірок.

Євген Борис

Помер д-р С. Савчук

У Ярдлі, Па., у своєму домі, помер на 71-му році життя 9-го січня 1988 року відомий український лікар-педіятр д-р Степан Савчук.

Син о. протопресвітера Івана Савчука, довголітнього пароха української православної церкви св. Володимира у Філядельфії, д-р С. Савчук закінчив медицину у Філядельфії і спеціялізувався у здоровних проблемах матерей та дітей. Останніх 22 роки д-р С. Савчук працював у відомій фірмі виробу продуктів для немовлят Джансон і Джансон, і був головою Ради директорів Інституту для педіятричної служби. Він також належав до цілого ряду медичних організацій і був покликаний на члена коледжу лікарів Філядельфії, найстаршої медичної організації, що існує вже 200 років.

Св. п. д-р С. Савчук

В українському громадському житті д-р С. Савчук був активним членом собору св. Володимира, членом церковного хору ім. А. Кошиця і дириґентом того хору впродовж п'ятьох років, був також членом Консисторії УПЦеркви та касиром Ради директорів Семінарії св. Софії.

В 1985 році д-р С. Савчук говорив як представник американської організації лікарів-педіяртів на конференції лікарів дитячих недуг в Пекіні, у Китаї.

Д-р С. Савчук був членом 422-го Відділу Українського Народного Союзу впродовж 54-ох років.

Величаві похорони відбулися у Філядельфії та в Савт Бавнд Бруку в присутности Митрополита УПЦ Владики Мстислава, Єпископа Антонія та численних священиків.

У ШОСТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого МУЖА

св. п. інж.

ДМИТРА КУЗИКА

будуть відправлені

БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ

в неділю, 13-го березня 1988 р.

в Соборі Святої Софії в Римі;
в каплиці оо. Студитів у Кастельґандольфо;
у Храмі Пренепорочної Діви Марії в Люрді;
в Церкві Св. Йосафата у Трентоні (о год. 10:30);
у Церкві оо. Студитів у Вудстоку (Канада)

Приятелів і Знайомих прохаю згадати Покійного у молитвах своїх.

Дружина ДАРІЯ

У ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА і БАТЬКА

бл. п.

Антона Лазірка

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 13-го березня 1988 року
о год. 9:30 ранку
в церкві св. Івана Хрестителя
в Нюарку, Н. Дж.

НАТАЛІЯ — дружина
НАТАЛКА — дочка
ОЛЕГ — син дружиною ГАНУСЕЮ
і Родина

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями, Знайомими і всім Українським Громадянством, що 26-го лютого 1988 р. з волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність у Лондоні, Англія наша Найдорожча ДРУЖИНА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п. мґр.

ОЛЕНА ЛЕШКІВ ҐОЦЬКА

нар. в квітні 1908 р. у Львові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 1-го березня 1988 р. у Лондоні, Англія.

Горем прибиті:
муж — ВОЛОДИМИР
сестра — АННА ДОМБЧЕВСЬКА
сестрінка — ДІДІ ДОНБЧЕВСЬКА-БУТЕНКО з Родиною
ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 5-го березня 1988 р. упокоїлася в Бозі наша Дорога ТЕТА

бл. п.

СОФІЯ ФРАЦІЯН з дому ЗАРЕМБА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 7-го березня 1988 р. в похоронному заведенні Мацко-Васало.

ПОХОРОН — у вівторок, 8-го березня 1988 р. на українському католицькому цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

В гливокому смутку:
сестрінка — д-р ГАЛИНА ПОДЮК-КЛЮФАС з чоловіком д-ром СВЯТОСЛАВОМ і доньками ХРИСТЕЮ і УЛЯНОЮ
кузен — ЯРОСЛАВ ЗАРЕМБА з дружиною ОЛЬГОЮ і з родиною
кузенка — ІРЕНА ҐУРАЛЬ з чоловіком о. МИХАЙЛОМ і родиною
та ближча і дальша Родина в Україні і Америці

З глибоким жалем повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що 8-го березня 1988 р. по короткій недузі відійшов у Вічність на 70-му році життя мій Дорогий МУЖ

бл. п. інж.

МИХАЙЛО ІЛЬКІВ

ПАРАСТАС буде відправлений в п'ятницю, 11-го березня 1988 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Carmona Bolen, 412 Main St., Toms River, N.J.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА буде відправлена в суботу, 12-го березня 1988 р. о год. 10-ій ранком в церкві св. Андрія, 1500 Church Rd., Toms River, N.J. **звідки Тлінні Останки будуть перевезені на цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.**

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
син — ЛЕСИК з ріднею
брати —
ІВАН з ріднею
АНДРІЙ, Канада
ДМИТРО, ІЛЬКО
сестра — ЗЕНЯ в Україні

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, приятелів і Знайомих, що 6-го березня 1988 року з волі Всевишнього, по довгій і тяжкій недузі помер

бл. п.

ПЕТРО МЕЛЬНИКОВИЧ

учасник Визвольних Змагань і великий патріот, народжений в Гошеві, Зах. Україна дня 18-го червня 1898 р.

ПАНАХИДА відбулася 8-го березня 1988 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Богая в Гемтремк, Миш.

СЛУЖБА БОЖА за Покійного Петра була відправлена дня 9-го березня 1988 р. в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку о год. 10-ій на цвинтарі Mt. Olivet, **Дітройт, Миш.**

В глибокому смутку залишена родина:
дочка — ДАРІЯ РИХТИЦЬКА
син — ІГОР з дружиною ДЖОЕН і дітьми ЕРІКОЮ і МАРКОМ
внучка — ТАМАРА СЛИВИНСЬКА з чоловіком МАРКОМ і донечкою ВІРОЮ-МАРІЄЮ
внуки — НЕСТОР і КСЕНЯ РИХТИЦЬКІ
дальша Родина в Україні і Польщі

З подорожі...

(Закінчення зі ст. 2)

перебувати в парку. Тому люди, або сидять по хатах і дивляться на безглузді бейболи та футболи, або воліють сидіти по барах і дудлити „мартіні" та бадвайзери, або кружляти з потребою чи без потреби автами.

Але — нема де правди діти — існує також немало негативних аспектів европейського життя, бодай з погляду пересічного американця. Наприклад, чи подобалося б тут комусь, якби відзавтра всі крамниці було замкнено в неділю, а в суботу було відчинено лише до полудня, як то є в Европі? А в решту днів вже після 6-ої години вечора всі крамниці замкнені. Не кажучи вже про так звані сієсти, тобто припинення обслуги клієнтів під час обідних одногодинних перерв.

Також хоч на вітринах продуктових крамниць в Европі видніють деякі овочі та фрукти, проте не зважаючи на сезонний період — серпень місяць — їх там в порівнянні з американськими крамницями було замало і далеко не такої якости, як у нас. Не кажучи вже про те, що багато з них були вже настільки перестарілими і напівзгнилими, що в нас їх уже давно час було б викинути до сміття...

Треба також пам'ятати, що Европа тепер досить дорога. Наприклад, кімната в готелі „Франс" у Відні коштує за ніч 130 дол., а зодва квартали від нього в пансіоні, де, звичайно, ціни бували набагато менші — за ніч „тільки" 85 дол. (Правда, в Югославії 35-40 дол. за ніч).

У порівнянні зі ЗСА, в европейських країнах спостерігається більше черг у крамницях та в інших місцях громадського обслуговування, а ті, що обслуговують, менше дбають про те, щоб вдоволити свого клієнта.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ Великобританії оголосило про намір провести морські і повітряні маневри в районі Фолклендських островів. Маневри під зашифрованою назвою „Файр фокус" триватимуть 25 днів. В них візьмуть участь понад 1,000 військовослужбовців. Маневри відбудуться не зважаючи на протести південноамериканських країн, які підтримують претенсії Аргентини на Фолклендські острови.

Помер М. Перчик

Рочестер, Н. Й. — 12-го грудня 1987 року помер тут на 91-му році життя активний член громади, довголітній член місцевого 367-го Відділу „Запорозька Січ" УНСоюзу Микола Перчик.

Рідні, приятелі та союзова громада відпровадили Покійного на вічний спочинок 15-го грудня ц. р. на цвинтар Св. Духа у Рочестері.

Св. п. М. Перчик залишив у смутку дочок Анну Семсон і Марію з мужем Михайлом Зарецьку, чотирьох онуків, п'ятьох правнуків і одного праправнука.

Св. п. Микола Перчик.

На марґінесі...

(Закінчення зі ст. 2)

Спаак (Бельгія), підписано у Брюсселлю договір про взаємну військову допомогу, відомий як „Західньо-Европейська Унія". Вістря договору було ще тоді властиво спрямоване проти можливості відродження німецького мілітаризму, щоб Німеччина не стала знову загрозою. Але прийшла бльокада Берліна і західні альянти змінили думку, хто грозить безпеці Европи. Зродилась „Атлантійська Хартія" (НАТО), Америка і Канада стали поруч европейських країн муром проти СССР. Але вже тоді Захід второпав, що без участи німецького вояка не так легко буде протиставитись москалям. Америка гарантувала оборону проти совєтської агресії „нуклеарною парасолею". Але парасоля, чи не парасоля, західньоевропейські країни розуміли, що для повної безпеки треба мати таки власні збройні сили і не дуже покладатись на Америку. Особливо Франція під де Ґолем форсувала ідею европейської військової спільноти як заборолo миру. І так у травні 1952 року зродилась за спонукою знову французького уряду (прем'єр-міністра Рене Плєвена) організація під назвою Европейська Оборонна Спільнота, яка включала для оборони перед совєтською агресією тепер поруч Великобританії, Франції, Голляндії, Бельгії, Люксембургу й Італії — теж Німеччину. (Німеччина мала виставити 12 дивізій). На жаль, французький парлямент, підо впливом лівих чинників, відмовився ратифікувати цей договір, побоявшись мілітаризму Німеччини. Щоб усе ж таки мати німецькі збройні сили у нутрі европейської оборонної системи, застосовано трюк: члени Західньої Европейської Унії мали право контролювати розмір збройних сил своїх членів. Тож щоб мати таку контролю над зброєнням німців, втягнено їх до цієї Унії, а разом із Унією до НАТО. Так то европейці маневрували, щоб німці, боронь Боже не стали мілітарно надто міцні. Німці тим часом скористали, що не мусять видавати багато на зброю, і стали економічно найсильнішою країною Европи. Нині їх просять — давайте більше на військо (ЗСА 6.7 відс., а Німеччина 3.1 відс. валового державного прибутку), а вони не спішаться, подібно як Японія, яка програла, але й виграла, бо видає на зброєння щось усього 1 відс.

Чому пригадуємо цю історію організації оборонної сили Европи? Европа має біля 320 мільйонів населення, отже більше як СССР, а продукція держав об'єднаних у Спільному Ринку 12-ти держав-членів, перевищує хоч удвічі валову продукцію СССР. То вони зачинають питати себе: чи не час нам звільнитися із-під опікунчих крил ЗСА, і чи може це навіть конечність із уваги на непевність ситуації в країні за морем? ЗСА можуть кожночасно відтягнути, з уваги на кошти, той 235-тисячний контингент свого війська з Европи. На воєнне усамостійнення Европи наполягає особливо Франція. Відси постійні консультації Міттерана з Колем, відси ідея тісної військової координації німецьких і французьких сил (а такі недавно вороги! — подумаймо про нас і поляків!), організація „на пробу" одної німецько-французької бриґади, і мова про відновлення, як не програми Европейської Оборонної Спільноти (1952 року), то Західньо Европейської Унії (ще 1948 року!

Недовір'я Европи у вартість ЗСА, як заборола проти агресії зі Сходу, росте. Европейці звикли до більшої стабільности у зовнішній політиці. У парляментарній системі державного устрою прем'єр-міністер діє при співпраці більшости в парляменті, без якої не існує виконна влада в державі. В ЗСА, коли зайде таке як нині, що Президент не має підтримки в Конґресі, приходить до драчки. Місяці тривало намагання демократів доказати Реґенові, який то важкий злочин він зробив, намагаючись полатати якось те, що Конґрес попсував нездетермінованою політикою супроти причілка совєтів у Нікараґуа. Престиж не самого Реґена, але посту Президента, репрезентанта держави, покликаного вести міжнародні справи, підупав. Це тільки один приклад, щоб показати, чому нема, і не може бути в Европі, повного довір'я до політики Америки.

Реґен поїхав на початку цього місяця до Брюсселю упевнити Европу, що Америка стоїть за нею, що у переговорах з Ґорбачовим ЗСА вповні враховують інтереси Европи, та що не станеться нічого, що могло б виставити Европу на небезпеку зі сторони Совєтського Союзу. Але коли ти раз утратиш довір'я у чийсь здоровий глузд, то це не так легко направити. Лідери Західньої Европи зібрані у Брюсселлю стали до спільної знімки з Реґеном, запевнили його, що вповні схвалюють його політику, зокрема у переговорах із Ґорбачовим, але чи дійсно відношення ЗСА — Европа насправді таке гармонійне?

Американська зовнішня політика постійно під знаком передвиборчої драчки і є її закладником. Навіть демографічні зміни, так уяскравлені в ЗСА останніми роками, підміновують мілітарну готовість і престиж Америки у світі... Чи пішов би нинішній американський вояк так жертвенно воювати в обороні Европи, як у Другій світовій війні? Европа мусить, отже, подумати дуже серйозно про оборону власними силами, і виглядає, що ця свідомість росте. Це явище треба ентузіястично привітати, хоч воно виринає як результат недовір'я до ЗСА. Об'єднана для оборони перед СССР Европа — це потуга, третя можлива економічна і мілітарна сила, проти зазіхань Москви! Москва мала б тоді проти себе не то, що нині, окреслюємо „Захід", тобто одного противника, а двох — ЗСА й Европу — а коли додати до того ще Китай, то Москва дуже присмиріла б! Непоразки між приятелями · між Америкою й Европою можуть вийти обом їм на здоров'я, а Москві на загибель!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — Н. Дж. „Амерікенс" 2:0

Цими змаганнями за аматорську чашу ЗСА, що відбулися в неділю, 6-го березня ц.р., 1-ша дружина „Ч. Січі" розпочала весняну рунду футбольного сезону. Як показує вислід, перше побачення наших футболістів з м'ячем на відкритій площі, після зимової перерви, випало досить пристойно. Не зважаючи на відсутність у стартовому складі трьох чільних змагунів (Куцини, Сакевича і Білецького), що з різних причин були перешкоджені, „Ч. Січ" протягом майже цілої гри володіла ініціятивою, завдяки якій і здобула перемогу. Треба відмітити, що клюб „Амерікенс", це колишній член професійної „Амерікен Сакер Ліґ", виявився гідним конкурентом, футболісти якого показали гру на вищому рівні і при більшому щасті могли теж здобути кілька голів. Одначе справжнім героєм цих гарних й завзятих змагань вийшов капітан нашої дружини Андрій Бакун. Він не тільки постійно провадив свій напад в підворіття гостей, але й після перерви в 50-ій хвилині врешті відкрив конто голем, якого можна рідко побачити навіть на професійному рівні. Саме в тому часі суддя зарядив вільний стріл з 16-ти метрів, який майстерно виконав Андрій. М'яч з його сильного стрілу неначе ракета пролетів над головами зформованої стінки „Амерікенс" і опинився у верхньому куті їх воріт. Воротар не мав часу навіть зареаґувати.

Після цього голя гості провели кілька гарних контратак, але бажаного успіху не осягнули. В свою чергу господарі поновили свої продумані акції, завдяки яким з 70-ій хвилині Каміка з подач Бакуна-Сарджента встановив вислід зустрічі 2:0. Поруч А. Бакуна на відзначення заслужили воротар Маріян Хамуляк. Рей Павлюс і Микола Дворський.

Жіноча відбиванкова дружина „Ч. Січі" — віцечемпіон турніру ЮСВБА

У неділю, 6-го березня, в спортовій залі Н. Дж. Технічного Інституту в Нюарку відбувся черговий великий турнір відбиванкової асоціяції ЗСА, в якому взяло участь 14 дружин з Ню Джерзі і Ню Йорку. Українську відбиванку репрезентувала дружина УСВТ „Ч. Січ". На початку ігри проходили в трьох рівнорядних підгрупах, після яких по дві кращі дружини змагалися в „плей оф-і" за турнірові нагороди. „Ч. Січ" перемогла: „Скай Вокерс" ВК — 15:11, 15:8, „Гантер" ВК — 15:13, 15:8, „Лівінгстон Стрікс" — 15:8, 15:12, зазнала поразки з дружиною „Карамба" ВК — 9:15, 7:15 і зайняла перше місце. У півфіналі „Ч. Січ" елімінувала „Джерзі" ВК — 15:11, 15:8. У фіналі наша дружина зазнала другої поразки турніру з відомим клюбом „Джеймс" ВК — 6:15, 15:10, 8:15 і таким чином здобула звання віцечемпіонів турніру.

Склад „Ч. Січі": Н. Моравська, А. Бук, Ш. Файн, С. Моравська, С. Дівис, С. Лопатовська, М. Орел-Вітман, Д. Кам. Кінцевий показник „А" підгрупи: 1 „Ч. Січ" — 6:2, „Карамба" ВК — 5:3, Лівінгстон Стрікс — 4:4, „Гантер" ВК — 4:4, „Скай Вокерс" ВК — 1:7. Чолова трійка турніру: 1 Джемс ВК, 2. Ч. Січ, 3. „Джерзі" ВК.

Українки дійшли до фіналу

У півфіналі ігор за чашу Европи „Ронкетті" в кошиківці київська дружина „Динамо" елімінувала клюб „Високе школи" Прага, Чехо-Словаччина. В першій зустрічі у Києві українки перемогли вислідом 77:65. Точки для Києва здобули Мудрик — 21, Ткаченко — 17, Проніна — 15, Євтушенко — 7, Мельниченко — 7, Щипакіна — 6, Верґун і Синькова.

У відплатних змаганнях, що відбулися в Празі, перемогу здобули „Високе školи" — 56:54, одначе, згідно з правилом, до фіналу ввійшли українки, що сумою обидвох змагань мали краще зідношення точок. Фінальна зустріч мала відбутися в столиці Греції, Атенах, з клюбом італійок „Дебора", Мілян, які у своєму півфіналі елімінували росіянок з „Електросили", Ленінград. У складі „Дебора" виступає дві визначні змагунки з Америки.

І знову перемогли українки

У перших змаганнях чвертьфіналу за чашу чемпіонів Европи славна в спортовому світі жіноча дружина ручного м'яча (гендболу) український „Спартак" перемогла у Києві АСК „Форвертс" (Франкфурт-на-Одрі), Східня Німеччина, вислідом 23:21. У звітових змаганнях у складі київської дружини бракувало чолової снайперки Лариси Карлової, Наталки Митрюк і Тамі ли Олексюк. Останні лікують важкі контузії. У звітовій грі відзначилися Тетяна Горб, Інна Шевченко, Євгенія Товстоган, Ольга Семенова. Найкращими в дружині „Форвертс" були: Евелін Гюбшер, Маріка Гофман і Катрін Міцнер. Відплатні змагання мають відбутися у Східній Німеччині.

Переможці шахового турніру претенденток

У Цхалтубо, Грузія, закінчився шаховий турнір претенденток чемпіонату світу, в якому переможцями вийшли Нана Іоселіані і Олена Ахмиловська, обидві шахістки зі столиці Грузії, Тбілісі. На початку турніру вела українська шахістка зі Львова Марта Літинська, але в кінцевому рахунку вона разом з Левитіною, маючи по 8 точок з 14 можливих зайняла 3-4 місце. Обидві грузинки здобули по 10 точок.

Дальші місця зайняли Александія — 6,5, Бруcтман — 5,5, Гаприндашвілі — 4,5, Арахамія — 3,5. Літинська цілеспрямовано й технічно перемогла п'ятиразову чемпіонку світу Гаприндашвілі. Таким чином вона до своїх вагомих вислідів в останніх трьох роках (перемоги у двох міжзональних і шістьох міжнародних турнірах) додала ще один. Це наслідок її само відданого ставлення до шахів і ефективної співдружности з тренером Ярославом Сороковським. Прощаючись із переповненою залею „Іверія", Літинська сказала кореспондентові: „Коли б в Україні було вдосталь таких чудових заль і таких завзятих любителів (а скільки їх навіть в Києві?), основні проблеми вирішувалися б у нас легше і відтак українська жіноча шахова школа змогла б, нарешті, конкурувати з грузинською".

Москаленко й Іванчук — другі...

Від 3 до 22 лютого ц.р. у Львові проходив міжнародний шаховий турнір, присвячений пам'яті С. Фрола. В цьому турнірі звяли участь шахісти із шістьох країн Европи. Згідно з вислідами, першуном вийшов росіянин, міжнародний майстер з Підмосков'я Кайданов, який здобув 9,5 точки. По півточки менше здобули чемпіон України Москаленко з Одеси, Іванчук зі Львова і Маланюк з Севастополя. Дальші місця зайняли: Дорфман і Гузман з Житомира — по 8 точок, Купрейчик, Піккет (Голляндія) і Новинков-по 7, Михальчишин (Львів) — 6,5, Котроніас (Греція) — 6, Лалєв (Болгарія) — 5,5; Каролі (Мадярщина), Петросян — по 5, Сапіс (Польща) — 3,5.

(от)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Тернистий...

(Закінчення зі ст. 2)

Наш український обряд відмінний від латинського й московського: він підніс нашу Церкву й зробив її живою. А все ж таки трапилося таке, що на місце нашого українського обряду в Канаді і ЗСА намагалися створити візантійську Церкву з англійською літургійною і розговірною мовою, не рахуючись з тим, що наша Католицька Церква має повне й незаперечне право на окремий власний устрій, стверджений 2500 Отцями Собору. Пророчистим доказом тих намагань є факт, що деякі чинники у Ватикані не допускали до скликування Синоду наших єпископів. У відплату за нашу вірність, релігійну стійкість і мучеництво нашої Церкви нас і далі зневажають і нами пробують торгувати з Кремлем, що тепер видно із старань Кардинала Віллебрандса зорганізувати наукову конференцію у Торонтському університеті для відмічення Тисячоліття Християнства в Україні з участю московського патріярхату й совєтського уряду.

Усім нам треба поставити собі важливе питання, чи Українська Католицька Церква має зберегти свій давній український обряд, чи перетворитися в універсальну англомовну Церкву візантійського обряду. Ворожі сили повели черговий рішучий наступ на духові цінності українського народу, а в першу чергу на Українську Католицьку Помісну Церкву. Знайшлися і серед нас люди, які допомагають латинізувати, або візантійщити нашу Католицьку Церкву.

Наступ польського католицизму на українців після Берестейської Унії розглядався тогочасними українцями не тільки, як пастка на їхню давню віру, але теж як намагання винародовити нас. Тому навіть такий поважний історик і сам латинник, як В. Липинський, назвав Берестейську Унію „трагедією українського народу". Іван Щасний Гербурт, великий український патріот, гостро виступив проти польонізаційного характеру Унії, бо поляки намагалися від самого початку робити з Унії засіб денаціоналізації українців.

За домовленням із Римом Уніятська церква мала, приймаючи католицькі догми, затримати свій давній український обряд. Проте, зустрічаючись із польськими духовниками, наше уніятське духовенство відчувало, що його трактують, як католиків другої кляси, ніби напівкатоликів. Польські ксьондзи називали наші церкви згірдливо синагогами. Щоб себе зробити „рівноартісними", уніятські духовники покинули рясу, вдягнули реверенду й перетворилися зовнішнім виглядом у ксьондзів. У наших церквах повикидали іконостаси, завели дзвінки тощо.

У наших часах почався рух за поворотом до давнього українського обряду та усуненням змін, які ввели в нашу Церкву Замойський і Львівський собори.

Не зважаючи на митарства поляків, українська стихія таки влила в Берестейську Унію живого українського духа й наповнила його національним українським змістом. Коли розпочався розвиток національного руху, то перед нашою Католицькою Церквою відкрилися нові перспективи. Тому рацію має Гр. Лужницький, коли каже, що Берестейська Унія поклала заборолo між українцями й москалями та що завдяки Берестейській Унії українці раз назавжди відвернулися від Москви до Західньої Европи.

ВІСЬ ЧЕРНІГІВ-ЛЬВІВ

У статті Мирослава Лабуньки „Тисячоліття — місце для кожного", частина перша („Свобода" з 26-го лютого ц.р.) треба читати: „Тут варто додати, що вісь Чернігів — Львів (раніше Галич) із Києвом, як центральною точкою рівноваги, дуже важлива з аспекту постання і розвитку української нації. — Ред.

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
ПАРАСКЕВІЮ ПІДФІҐУРНУ (з дому Ґрабська) з Бережан.
Прошу писати на адресу:
A. WORONA/ISKRA
2022 Tampa Ave.
Cleveland, Ohio 44109